

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

telefoon 038 499 [REDACTED]
[REDACTED]@overijssel.nl
Zaaknummer 5894941

Waterschap Drents Overijsselse Delta

[REDACTED]
Postbus 60
8000 AB ZWOLLE

Datum	Kenmerk	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
27.07.2020	2020/0208313				

Onderwerp: Grondwaterbescherming; ontheffing voor plaatsen peilbuizen in waterwingebied Engelse Werk

Geachte [REDACTED]

De aanvraag

Wij hebben op 10 juli 2020 een aanvraag¹ ontvangen van Waterschap Drents Overijsselse Delta. Het betreft een aanvraag voor een ontheffing op grond van artikel 3.2.1.6, eerste lid onder c van de Omgevingsverordening Overijssel 2017. Het gaat om ontheffing van het verbod om in waterwingebieden mechanische ingrepen uit te voeren als daarmee verspreiding van schadelijke stoffen in de bodem of aantasting van de beschermende werking van bodemlagen kan ontstaan. De ontheffingsaanvraag heeft betrekking op het plaatsen van 4 peilbuizen op de locatie Het Engelse Werk in het waterwingebied van de drinkwaterwinning Engelse Werk. De peilbuizen worden geplaatst voor onderzoek ten behoeve van het project Dijkversterking IJsseldijk Zwolle-Olst.

Voor dit project worden op de locaties Het Engelse Werk en Kleine Veerweg (Oldeneel) in totaal 18 peilbuizen geplaatst. Naast de 4 peilbuizen in het waterwingebied worden 12 peilbuizen geplaatst in het grondwaterbeschermingsgebied (6 op de locatie Het Engelse Werk en 6 op de locatie Oldeneel). De andere 2 peilbuizen liggen buiten het grondwaterbeschermingsgebied. Voor het plaatsen van 12 peilbuizen in het grondwaterbeschermingsgebied heeft uw waterschap op 1 juli 2020 een melding bij ons ingediend. Deze melding wordt apart afgehandeld en maakt geen onderdeel uit van deze ontheffing.

Besluit Omgevingsverordening Overijssel 2017

Wij besluiten, gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in de ontheffing, de bepalingen in de Algemene wet bestuursrecht en de Omgevingsverordening Overijssel 2017 en het gestelde in de aanvraag en de daarbij behorende documenten:

- I. aan Waterschap Drents Overijsselse Delta ontheffing te verlenen van het verbod in artikel 3.2.1.4 van de Omgevingsverordening Overijssel 2017 voor het plaatsen van 4 peilbuizen in het waterwingebied Engelse Werk voor het project 'Dijkversterking IJsseldijk Zwolle-Olst';
- II. de ontheffing te verlenen tot 1 september 2023;

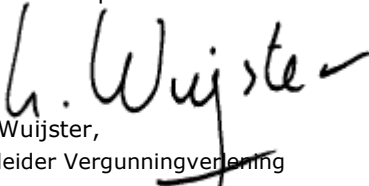
¹ 2020/0200344

- III. in te stemmen met verlenging van deze ontheffing tot 1 september 2026 onder de voorwaarde dat het waterschap uiterlijk 1 juli 2023 de noodzaak van verlenging van het gebruik van de peilbuizen in het waterwingebied, het zwaarwegend maatschappelijk belang daarvan en het ontbreken van alternatieven naar ons oordeel voldoende heeft onderbouwd;
- IV. dat de aanvraag en aanvullende gegevens onderdeel uitmaken van dit besluit;
- V. aan de ontheffing de voorschriften te verbinden die zijn opgenomen achter het tabblad Voorschriften.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED], te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 [REDACTED]. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_OGB-2020-002882 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Deze beschikking is verzonden aan de aanvrager.

Een afschrift is verzonden aan:

- Burgemeester en Wethouders van Zwolle, Postbus 10007, 8000 GA Zwolle;
- Vitens N.V., [REDACTED] Postbus 1205, 8001 BE Zwolle.

Rechtsmiddelen

Deze beschikking wordt bekendgemaakt door toezending aan de aanvrager.

Binnen zes weken, ingaand op de dag na de datum van verzending van dit besluit, kunt u daartegen een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle (telefoon 038 499 9305)

U kunt het bezwaarschrift desgewenst ook per fax verzenden. Het faxnummer van het Team Juridische Zaken is: 038 425 48 02.

Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend en bevat ten minste:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- d. de gronden van het bezwaar.

U kunt het bezwaarschrift ook per elektronisch formulier verzenden. Dit formulier kunt u vinden op www.overijssel.nl/loket/bezwaar-klachten.

Voor de behandeling van een bezwaarschrift bij de provincie Overijssel is geen griffierecht verschuldigd. Voor inlichtingen over de bezwaarschriftprocedure kunt u zich wenden tot de provinciaal medewerker die bij het besluit is vermeld.

Op www.overijssel.nl/loket/bezwaar-klacht/ vindt u meer informatie over het indienen van bezwaar.

Indien onverwijlde spoed dat vereist is het mogelijk een voorlopige voorziening te vragen bij de Voorzieningenrechter van de Sector Bestuursrecht Rechtbank Overijssel (telefoon 088 361 55 55). In dat geval is griffierecht verschuldigd. Voorwaarde is dat u een bezwaarschrift heeft ingediend.

Inhoudsopgave

1. VOORSCHRIFTEN	4
1.1 Informeren over voorschriften	4
1.2 Verontreiniging bodem en/of grondwater	4
1.3 Melden start werkzaamheden	4
1.4 Melden buiten gebruik stellen peilbuizen	4
1.5 Uitvoering werkzaamheden	4
1.6 Plaatsen peilbuizen	5
1.7 Boorstaten of profielbeschrijvingen	5
1.8 Buiten gebruik stellen peilbuizen	6
1.9 Ongewone voorvallen	6
1.10 Verlenging gebruik peilbuizen	6
2. PROCEDURELE ASPECTEN.....	7
2.1 Aanvraag.....	7
2.2 Volledigheid van de aanvraag	7
2.3 Procedure	8
2.4 Adviezen	8
3. INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN.....	9
3.1 Inleiding	9
3.2 Beschrijving activiteiten	9
3.3 Provinciaal beleidskader grondwaterbescherming	9
3.4 Provinciale regelgeving grondwaterbescherming	10
3.5 Beoordeling aanvraag ontheffing	10
3.6 Voorschriften.....	13
3.7 Advies Vitens N.V.	13
3.8 Conclusie	13

1. VOORSCHRIFTEN

1.1 Informeren over voorschriften

1.1.1

De aanvrager van de ontheffing dient degene die in zijn opdracht handelingen en/of activiteiten verricht, zoals genoemd in deze ontheffing, op de hoogte te brengen van de aanwezigheid van het grondwaterbeschermingsgebied en van de gestelde voorschriften om bodem- en grondwaterverontreiniging te voorkomen.

1.2 Verontreiniging bodem en/of grondwater

1.2.1

Indien schadelijke stoffen op of in de bodem en/of het grondwater geraken of dreigen te geraken, anders dan als gevolg van een ongewoon voorval als bedoeld in artikel 30 van de Wet Bodembescherming, moet de houder van de ontheffing:

- a. dit direct melden bij het Meldpunt Overijssel, tel. 038 499 88 99 (kies 3) of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl en bij Vitens N.V.;
- b. onmiddellijk maatregelen nemen om de dreiging op te heffen en om (verdere) verontreiniging te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken;
- c. de schadelijke stoffen en de eventueel opgetreden verontreiniging van de bodem en/of het grondwater verwijderen.

Door of namens Gedeputeerde Staten van Overijssel kunnen nadere voorschriften worden gesteld.

1.3 Melden start werkzaamheden

1.3.1

- a. Volgens uw melding start u op 27 juli 2020 met de werkzaamheden en worden de werkzaamheden 30 september 2020 beëindigd. Indien u later start, meldt u dit bij het Meldpunt Overijssel, telefoonnummer 038 499 88 99 (kies 3) of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl.
- b. Deze melding dient ten minste drie werkdagen voor de start van de werkzaamheden plaats te vinden.

1.4 Melden buiten gebruik stellen peilbuizen

1.4.1

Ten minste drie werkdagen voor het buiten gebruik stellen van de peilbuizen dient dit te worden gemeld bij het 'Meldpunt Overijssel' telefoonnummer 038 499 88 99 of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl.

1.5 Uitvoering werkzaamheden

1.5.1

Bij de uitvoering van de werkzaamheden in het waterwingebied dient een grote zorgvuldigheid te worden betracht en dienen de nodige maatregelen en voorzieningen te worden getroffen om te voorkomen dat de kwaliteit van het grondwater voor de drinkwaterwinning kan worden aangetast. Het gaat daarbij in ieder geval om de volgende maatregelen:

- a. machines, materieel en gereedschappen, die binnen de grenzen van het waterwingebied aanwezig zijn, mogen geen lekkage van brandstof en/of olie vertonen;

- b. aan- en afvoer van brandstoffen, alsmede het tanken en het dagelijks onderhoud van machines dient buiten de grenzen van het waterwingebied en van het grondwaterbeschermingsgebied plaats te vinden;
- c. voorkomen moet worden dat eventueel aanwezige verontreinigingen in bodem of grondwater zich verspreiden;
- d. het toepassen van uitloogbare materialen is niet toegestaan als daarbij schadelijke stoffen kunnen vrijkomen op de bodem of in het grondwater.

Toelichting

Dit voorschrift vloeit voort uit de zorgplicht die geldt voor burgers en bedrijven die werkzaamheden uitvoeren in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden.

1.6 Plaatsen peilbuizen

1.6.1

Tijdens de ingreep vindt geen verontreiniging van de bodem plaats en kan geen verontreiniging plaatsvinden.

Aan dit voorschrift wordt in ieder geval voldaan indien:

- a. het voor de boring toe te passen werkwater of spoelwater van drinkwaterkwaliteit is;
- b. voor het aanmaken van boorspoeling klei of bentoniet wordt toegepast. Het toepassen van andersoortige anorganische of organische hulpstoffen is niet toegestaan, uitgezonderd natriumhydroxide voor het reguleren van de zuurgraad;
- c. bassins, suppletiebakken en tanks voor de opslag van werkwater, spoelwater of boorspoeling geen schadelijke stoffen bevatten; en
- d. in het opvul- of afdichtingsmateriaal geen schadelijke stoffen voorkomen in concentraties boven de streefwaarden van grond zoals opgenomen in bijlage 1 bij de Circulaire bodemsanering 2009, zoals gewijzigd op 3 april 2012.

1.6.2

Na het plaatsen van de peilbuizen is de mate van doorlaatbaarheid van de weerstand-biedende lagen niet groter dan daarvoor. Aan dit voorschrift wordt in ieder geval voldaan indien:

- a. de aanwezigheid van slecht doorlatende lagen is vastgesteld aan de hand van een profielopname van de doorboorde grondkolom. Indien de boormethode dit onvoldoende nauwkeurig mogelijk maakt, wat bijvoorbeeld het geval is bij toepassing van spuit- of roterende boormethoden, dient het profiel door middel van een geofysisch boorgatonderzoek te worden vastgesteld; en
- b. een boorgat zo spoedig mogelijk na het boren of tijdens het plaatsen van peilbuizen wordt opgevuld. Daarbij dienen de slecht doorlatende lagen in het profiel van 0,5 m boven tot 0,5 m onder deze lagen te zijn afgedicht met klei, bijvoorbeeld expanderende of zwelklei;

1.6.3

Er moeten zodanige voorzieningen worden getroffen dat tijdens het gebruik en bij het tijdelijk niet gebruiken van een boorgat geen schadelijke stoffen via dit boorgat in de bodem kunnen komen.

Aan dit voorschrift wordt in ieder geval voldaan indien de in het boorgat geplaatste peilbuizen aan de bovenzijde worden beschermd met afsluitbare straatpotten of putdeksels.

1.7 Boorstaten of profielbeschrijvingen

1.7.1

Binnen twee weken na het plaatsen van de peilbuizen stuurt u de boorstaten of de profielbeschrijvingen van de boorkolommen aan Gedeputeerde Staten van Overijssel.

1.8 Buiten gebruik stellen peilbuizen

1.8.1

Bij het buiten gebruik stellen van een peilbuis wordt het ontstane boorgat afdoende afsluitend aangevuld en vindt geen verontreiniging van de bodem plaats of kan niet plaatsvinden. De mate van doorlaatbaarheid van de weerstand-biedende lagen is niet groter dan voor de ingreep.

Aan dit voorschrift wordt in ieder geval voldaan indien:

- a. peilbuizen zo spoedig mogelijk na het buiten gebruik stellen worden opgevuld. De zandvang en het filtergedeelte worden afgedicht met grof grindzand of grind;
- b. de buis van 0 tot 5 meter beneden het maaiveld wordt afgedicht met klei, bijvoorbeeld expanderende klei of zwelklei;
- c. de slecht doorlatende lagen in het profiel van 0,5 m boven tot 0,5 m beneden deze lagen worden afgedicht met zwelklei of expanderende klei. Indien een profielopname ontbreekt, moeten de peilbuizen en putfilters volledig worden opgevuld met deze klei; en
- d. in het opvul- of afdichtingsmateriaal geen schadelijke stoffen voorkomen in concentraties boven de streefwaarden van grond zoals opgenomen in bijlage 1 bij de Circulaire bodemsanering 2009, zoals gewijzigd op 3 april 2012.

1.9 Ongewone voorvallen

1.9.1

Doet zich tijdens de uitvoering van de werkzaamheden een ongewoon voorval voor waardoor het belang van de bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning kan worden geschaad, dan moet u:

- a. dit direct melden bij het Meldpunt Overijssel, telefoonnummer 038 499 88 99 (kies 3) of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl en bij Vitens N.V.;
- b. onmiddellijk maatregelen nemen om schade als gevolg van het ongewone voorval te voorkomen. Indien die schade niet kan voorkomen moet u deze zoveel mogelijk beperken en ongedaan maken. De maatregelen behoeven de instemming van of namens Gedeputeerde Staten van Overijssel.

Om de schade als gevolg van het ongewone voorval zoveel mogelijk te beperken, kunnen door of namens Gedeputeerde Staten van Overijssel zo nodig voorlopige maatregelen worden opgelegd, waaronder het (tijdelijk/gedeeltelijk) stilleggen van de werkzaamheden.

1.10 Verlenging gebruik peilbuizen

1.10.1

De peilbuizen blijven drie jaar, tot 1 augustus 2023, in gebruik. Indien u het gebruik van de peilbuizen wilt verlengen met drie jaar tot 1 augustus 2026, dient u uiterlijk 1 juli 2023 een schriftelijk verzoek in bij Gedeputeerde Staten van Overijssel tot verlenging van de ontheffing. Daarin moet de noodzaak van verlenging, het zwaarwegende maatschappelijke belang en het ontbreken van alternatieven worden aangetoond. Als aan deze voorwaarden wordt voldaan kan door of namens Gedeputeerde Staten van Overijssel worden ingestemd met het verzoek tot verlenging van de ontheffing.

2. PROCEDURELE ASPECTEN

2.1 Aanvraag

Wij hebben op 10 juli 2020 een aanvraag² ontvangen van Waterschap Drents Overijsselse Delta. Het betreft een aanvraag voor een ontheffing op grond van artikel 3.2.1.6, eerste lid onder c van de Omgevingsverordening Overijssel 2017. Het gaat om ontheffing van het verbod om in waterwingebieden mechanische ingrepen uit te voeren als daarmee verspreiding van schadelijke stoffen in de bodem of aantasting van de beschermende werking van bodemlagen kan ontstaan. De aanvraag heeft betrekking op het plaatsen van 4 peilbuizen in het waterwingebied van de drinkwaterwinning Engelse Werk voor het project dijkversterking IJsseldijk Zwolle-Olst.

Voor het plaatsen van 12 peilbuizen in het grondwaterbeschermingsgebied van deze drinkwaterwinning heeft het waterschap op 1 juli 2020 een melding bij ons ingediend. Deze melding wordt apart afgehandeld en maakt geen onderdeel uit van deze ontheffing.

2.2 Volledigheid van de aanvraag

De aanvraag bestaat uit het aanvraagformulier ontheffing grondwaterbescherming d.d. 10 juli 2020 met de volgende bijlagen:

- document 'peilbuizen_3' met kaarten waarop de ligging van de peilbuizen is aangegeven op de locaties Het Engelse Werk en Kleine Veerweg (Oldeneel);
- document 'geologische opbouw' met geotechnische lengteprofielen van de locaties Het Engelse Werk en Kleine Veerweg (Oldeneel);
- document met een onderbouwing waarom geen alternatieve locaties buiten het waterwingebied mogelijk zijn; en
- document met een onderbouwing waarom de peilbuizen in het waterwingebied geen nadelige effect hebben op de kwaliteit van het grondwater.

Bij email van 16 juli 2020 hebben wij de aanvrager verzocht om de aanvraag aan te vullen, ons kenmerk 2020/0208292. De aanvraag is aangevuld op 16 juli 2020. De aanvulling bestaat uit:

- informatie over het geldende bestemmingsplan;
- tabel met gegevens over de peilbuizen in het waterwingebied en het grondwaterbeschermingsgebied;
- document 'Blad 10': geotechnisch lengteprofiel, Waterschap Groot Salland, Geotechnisch Terrein- en Laboratoriumonderzoek, Grondonderzoek HWBP Zwolle-Olst, DP 41.6 t/m DP 44.0, blad 10-11 d.d. 18.09.15 (locatie Oldeneel); en
- document 'Blad 11': geotechnisch lengteprofiel, Waterschap Groot Salland, Geotechnisch Terrein- en Laboratoriumonderzoek, Grondonderzoek HWBP Zwolle-Olst, DP 44.2 t/m DP 46.6, blad 11-11 d.d. 18.09.15 (locaties Oldeneel en Het Engelse Werk).

Op 22 juli 2020 hebben wij de aanvrager verzocht om de aanvraag verder aan te vullen, emails met kenmerk 2020/0208293 en 2020/0208295. De aanvraag is door het waterschap aangevuld op 22 juli 2020 en 23 juli 2020. De aanvullingen bestaan uit:

- een gewijzigde tabel met gegevens over de peilbuizen in het waterwingebied en het grondwaterbeschermingsgebied;
- informatie over instemming van de perceelseigenaren met het plaatsen van de peilbuizen; en
- een kaart met de peilbuizen op de locatie Oldeneel.

² 2020/0200344

Verder is informatie uit emails van het waterschap van 2 juli 2020 en 7 juli 2020 bij de beoordeling van de aanvraag betrokken. Het gaat om aanvullende informatie bij de melding van 1 juli 2020 voor het plaatsen van peilbuizen in het grondwaterbeschermingsgebied.

De aanvraag en de aanvullende gegevens bevatten voldoende informatie voor een goede beoordeling en voldoen aan de wettelijke vereisten op basis van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb).

2.3 Procedure

Volgens artikel 1.3, vierde lid van de Wet milieubeheer moet de beslissing op een aanvraag om een ontheffing van bepalingen van een provinciale verordening worden genomen volgens de procedure die is geregeld in afdeling 3.4 van de Awb (de uniforme openbare voorbereidingsprocedure). Artikel 1.3, tweede lid van de Wet milieubeheer geeft de mogelijkheid om in de provinciale verordening anders te bepalen indien uit het oogpunt van bescherming van het milieu redelijkerwijs geen zienswijzen zijn te verwachten. In de provinciale Omgevingsverordening is in artikel 3.2.4.1, derde lid, geregeld dat de procedure van afdeling 3.4 Awb buiten toepassing kan worden verklaard als uit het oogpunt van bescherming van de waterwinning geen zienswijzen zijn te verwachten. Vitens N.V. is als drinkwaterbedrijf en als perceeleigenaar direct belanghebbende. Vitens N.V. heeft bij email d.d. 7 juli 2020 ingestemd met het verlenen van een ontheffing onder voorschriften. De andere perceeleigenaren zijn akkoord met het plaatsen van de peilbuizen. Naar ons oordeel zijn dan ook geen zienswijzen te verwachten uit oogpunt van bescherming van de waterwinning. Daarom is gekozen voor afhandeling van de aanvraag volgens de verkorte procedure van afdeling 4.1 Awb (reguliere voorbereidingsprocedure). In de verordening is geregeld dat in dat geval binnen 12 weken na ontvangst van de aanvraag een besluit moet worden genomen. De aanvraag om ontheffing is conform de procedure in Omgevingsverordening Overijssel 2017 en afdeling 4.1 van de Awb behandeld.

2.4 Adviezen

Bij het volgen van de procedure van afdeling 4.1 van de Awb is verplichte advisering niet aan de orde. Omdat de peilbuizen worden geplaatst in het waterwingebied hebben we de ontheffingsaanvraag voorgelegd aan waterbedrijf Vitens N.V. als direct belanghebbende. Vitens N.V. heeft bij email d.d. 7 juli 2020 een reactie gegeven. Zij begrijpt uit de aanvraag dat de peilbuizen binnen het waterwingebied van belang zijn voor onderzoek ten behoeve van de versterking van de IJsseldijk en niet elders geplaatst kunnen worden. Vitens N.V. is akkoord met het plaatsen van de peilbuizen binnen het waterwingebied mits de werkzaamheden volgens de voorwaarden in de provinciale ontheffing worden uitgevoerd en daarmee risico's op verontreiniging van het grondwater worden afgedekt. Overige instanties zijn niet om advies gevraagd over de aanvraag.

3. INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN

3.1 Inleiding

De aanvraag om ontheffing is getoetst aan het provinciaal beleid en de regelgeving voor de bescherming van drinkwaterwinningen. In dit hoofdstuk worden allereerst de activiteiten beschreven waarvoor ontheffing is aangevraagd. Daarna wordt het provinciale beleidskader en de regelgeving geschetst. Ten slotte wordt beoordeeld of de aanvraag om ontheffing voldoet aan de voorwaarden in beleid en regelgeving en of de aangevraagde activiteiten onder het stellen van voorschriften kunnen worden toegestaan.

3.2 Beschrijving activiteiten

Waterschap Drents Overijsselse Delta heeft het voornemen peilbuizen te plaatsen, onder meer op de locaties Het Engelse Werk en Kleine Veerweg (Oldeneel). De aanvraag om ontheffing gaat over het plaatsen van 4 peilbuizen op de locatie Het Engelse Werk in het waterwingebied van de drinkwaterwinning Engelse Werk.

De peilbuizen worden geplaatst voor het meten van grondwaterstanden ten behoeve van het project Dijkversterking IJsseldijk Zwolle-Olst. Voor dit project worden op de locatie Het Engelse Werk 10 buizen (2 raaien van 5 buizen) geplaatst, waarvan 4 buizen in het waterwingebied en 6 in het grondwaterbeschermingsgebied van de drinkwaterwinning Engelse Werk. Op de locatie Oldeneel worden in totaal 8 peilbuizen geplaatst (2 raaien van 4 buizen), waarvan 6 buizen in het grondwaterbeschermingsgebied en 2 daarbuiten. Een raai bestaat uit 1 buitendijks gelegen peilbuis, 2 peilbuizen op de kruin van de dijk en 1 of 2 peilbuizen binnendijks.

De peilbuizen worden geplaatst voor een periode van drie jaar met een optie op een verlenging van die termijn met drie jaar. Na die periode worden de peilbuizen buiten gebruik gesteld.

3.3 Provinciaal beleidskader grondwaterbescherming

Het beleidskader voor de bescherming van drinkwaterwinningen is beschreven in de Omgevingsvisie Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsvisie) en in de bijbehorende bijlage Grondwaterbeheer. Ter bescherming van het grondwater dat gebruikt wordt voor drinkwater heeft de provincie beschermingsgebieden aangewezen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden. De waterwingebieden zijn de meest kwetsbare zones, de zones waar de winputten van waterbedrijf Vitens staan. In deze zones zijn alleen activiteiten toegestaan die rechtstreeks verband houden met de drinkwaterwinning. Andere activiteiten zijn in principe verboden om het risico op verontreiniging of besmetting van het grondwater te voorkomen. Alleen in enkele uitzonderlijke gevallen en onder strikte voorwaarden kunnen andere activiteiten worden toegestaan.

De grondwaterbeschermingsgebieden zijn de beschermingszones rondom de waterwingebieden. In een grondwaterbeschermingsgebied geldt het beleid dat risicovolle activiteiten zo veel mogelijk moeten worden voorkomen. Daarom kunnen bepaalde activiteiten alleen onder voorwaarden worden toegestaan.

Het provinciale beleid is er onder meer op gericht om aantasting en doorboring van beschermende (klei)lagen zoveel mogelijk te voorkomen. Daarom zijn mechanische ingrepen in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden in principe niet toegestaan. Onder mechanische ingrepen worden verstaan menselijke ingrepen waarbij de bodem wordt geroerd, waaronder boringen.

In de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsverordening) zijn regels gesteld ter uitvoering van het grondwaterbeschermingsbeleid.

3.4 Provinciale regelgeving grondwaterbescherming

In de Omgevingsverordening zijn verboden ingesteld voor activiteiten in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden, die risico's met zich kunnen meebrengen op verontreiniging van het grondwater voor de drinkwaterwinning. Van die verboden kan in sommige gevallen op aanvraag ontheffing worden verleend. Aan een ontheffing worden voorschriften verbonden die nodig zijn ter bescherming van het grondwater. In het waterwingebied gelden zeer stringente regels.

3.4.1 Verbod en vrijstellingen mechanische ingrepen in waterwingebieden

In artikel 3.2.1.4, eerste lid, onder b van de Omgevingsverordening, is een verbod opgenomen om in waterwingebieden constructies of werken op of in de bodem op te richten, te hebben, of uit te voeren als daarmee verspreiding van schadelijke stoffen in de bodem of aantasting van de beschermende werking van bodemlagen kan ontstaan. In artikel 3.2.1.4, derde lid is gesteld dat onder constructies en werken als bedoeld in het eerste lid, onder b, in ieder geval mechanische ingrepen worden verstaan, waaronder boringen worden begrepen.

In artikel 3.2.1.5 is slechts voor enkele activiteiten een vrijstelling van het verbod opgenomen. Een vrijstelling van het verbod geldt onder meer voor activiteiten die noodzakelijk zijn voor de waterwinning en voor een aantal constructies of werken die al bestonden op het moment van inwerkingtreding van de verordening. Voor het plaatsen van peilbuizen voor onderzoek in het kader van een dijkversterkingsproject is in de verordening geen vrijstelling van het verbod opgenomen.

3.4.2 Ontheffing mechanische ingrepen in waterwingebieden

In uitzonderlijke gevallen kan voor bepaalde activiteiten in een waterwingebied een ontheffing van de verboden in artikel 3.2.1.4 van de Omgevingsverordening worden verleend. Dit kan alleen als de risico's op verontreiniging van het grondwater voor de waterwinning niet toenemen. Ontheffing kan onder meer worden verleend voor activiteiten van tijdelijke aard, in uitzonderlijke gevallen, voor maximaal vijf jaar, die van zwaarwegend maatschappelijk belang zijn en waarvoor geen alternatieven beschikbaar zijn. Dit is geregeld in artikel 3.2.1.6, eerste lid van de Omgevingsverordening. Aan een ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden die nodig zijn ter bescherming van het grondwater.

Op grond van artikel 3.2.4.1, eerste lid van de Omgevingsverordening kan geen ontheffing worden verleend als het project, waarvoor ontheffing wordt aangevraagd, in strijd is met een onherroepelijk bestemmingsplan of met de krachtens zodanig plan gestelde eisen dan wel met de Omgevingsvisie.

3.4.3 Zorgplicht

In artikel 3.1.1.2 van de Omgevingsverordening is een bijzondere zorgplichtbepaling opgenomen. Deze bepaling houdt in dat iedereen die werkzaamheden verricht in een grondwaterbeschermingsgebied alle maatregelen moet treffen die nodig zijn om te voorkomen dat het grondwater voor de drinkwaterwinning verontreinigd kan raken. De zorgplicht geldt ook als er geen expliciete regels en verboden in de verordening zijn opgenomen. De zorgplicht geldt als vangnet. In een waterwingebied moet, gezien de ligging van de winputten in deze zone, een extra grote zorgvuldigheid worden betracht bij het uitvoeren van werkzaamheden.

3.5 Beoordeling aanvraag ontheffing

Op basis van de aanvraag en de aanvullende gegevens beoordelen wij of het plaatsen van peilbuizen in het waterwingebied met een ontheffing onder voorschriften kan worden toegestaan. Ontheffing kan worden verleend voor activiteiten van tijdelijke aard voor maximaal vijf jaar, die van zwaarwegend maatschappelijk belang zijn en waarvoor geen alternatieven beschikbaar zijn. Bovendien moet de

activiteit passen in het bestemmingsplan. De risico's op verontreiniging van het grondwater mogen niet toenemen. We hebben beoordeeld of wordt voldaan aan deze voorwaarden. We hebben daarbij het volgende overwogen.

3.5.1 Zwaarwegend maatschappelijk belang en ontbreken van alternatieven

Het waterschap is in de ontheffingsaanvraag, het bijbehorende document met een onderbouwing waarom geen alternatieve locaties buiten het waterwingebied mogelijk zijn en de 'Notitie locaties boringen Engelse Werk' d.d. 7 juli 2020 ingegaan op het zwaarwegend maatschappelijk belang van hoogwaterveiligheid en de noodzaak van het plaatsen van peilbuizen in het waterwingebied.

De IJsseldijk is één van de vele dijken die Nederland droog houdt. De dijk tussen Olst en Zwolle beschermt de bewoners van Salland tegen water vanuit de IJssel, maar ook bij noordwesterstorm vanuit het IJsselmeer. Uit toetsing in 2011 bleek dat de dijk tussen Zwolle en Olst grotendeels niet voldeed aan de op dat moment geldende wettelijke veiligheidseisen. Het traject, genaamd IJsseldijk Zwolle-Olst, is daarom opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) als onderdeel van het Deltaplan Waterveiligheid. Het betreft de dijk ten oosten van de IJssel, tussen Zwolle (Spooldersluis) en Olst (Haereweg).

In 2016 zijn nieuwe veiligheidsanalyses uitgevoerd. De uitkomst van deze analyses is dat 28,4 kilometer van de 28,9 kilometer van de IJsseldijk Zwolle-Olst niet aan de nieuwe wettelijke normen voldoet op het gebied van hoogte, piping of stabiliteit. Hier valt ook het stuk IJsseldijk onder bij Het Engelse werk. Om ervoor te zorgen dat de dijk in de toekomst wel aan de norm voldoet, is in 2017 het project IJsseldijk Zwolle-Olst gestart met een verkenning naar een oplossing voor de hoogwaterveiligheidsopgave. Het plan is om in de dijk, onder meer ter hoogte van het Engelse werk een zelfstandig kerende constructie te plaatsen om voor voldoende hoogte en sterkte te zorgen. Van 2020 tot en met 2022 wordt de basisoplossing verder uitgewerkt tot een compleet ontwerp. Vanaf 2023 start de uitvoering.

Het gaat om een zware, diepe en dure constructie in de dijk, bestaande uit een wand van gewapend beton. Om meer inzicht te krijgen in de stevigheid van de basis van de constructie is informatie nodig over de verschillen in grondwaterstanden buitendijks en binnendijks. Het gaat om specifieke informatie over het verloop van de ondiepe grondwaterstanden (freatisch grondwater) in de dijk en van de stijghoogte van het grondwater in het eerste watervoerende pakket in de diepere zandlagen, met name in hoogwatersituaties. Het plan is om aan weerszijden van de dijk en op de kruin van de dijk op de locatie Het Engelse Werk peilbuizen te plaatsen in 2 raaien. De peilbuizen zijn nodig omdat er in het bestuurlijk vastgestelde VKA (2019) ter plaatse een diepe constructie is beoogd. Het onderzoek dient om de dimensies en de sterkte van de constructie goed te kunnen bepalen. Dat kan alleen ter plaatse van de beoogde constructie. Voor de constructie zijn locatie-specifieke gegevens nodig. Een raai is nodig omdat het verloop van het freatisch vlak en de stijghoogte over de waterkering in beeld gebracht moeten worden om de dimensies en sterkte van de constructie goed te kunnen bepalen. Het verloop betekent dan het verschil tussen de gemeten waarden buitendijks, ter plaatse van de kruin en binnendijks. Uit de meetgegevens kan worden afgeleid of een minder zware en/of minder diepe constructie mogelijk is, waardoor de kosten aanzienlijk kunnen worden beperkt.

Het waterschap heeft hiermee voldoende onderbouwd dat het plaatsen van de peilbuizen in het waterwingebied nodig is voor het ontwerpen van een kerende constructie voor hoogwaterveiligheid. Het gaat hier om een zwaarwegend maatschappelijk belang. Ook is aangetoond dat een alternatieve locatie voor de peilbuizen buiten het waterwingebied (binnendijks) niet mogelijk is omdat juist de verschillen tussen de stijghoogte in het buitendijkse gebied, direct onder de dijk en in het binnendijkse gebied bepalend zijn voor de benodigde diepte en sterkte van de toekomstige constructie.

3.5.2 Activiteiten van tijdelijke aard

De peilbuizen worden geplaatst ten behoeve van het ontwerpen van een kerende constructie in de IJsseldijk in de periode 2020-2022. Ontheffing is aangevraagd voor het plaatsen van de peilbuizen in augustus en september 2020 en het gebruik ervan gedurende 3 jaar tot 1 augustus 2023. Daarna worden de peilbuizen buiten gebruik gesteld. Hiermee is de tijdelijke aard van de activiteit voldoende gewaarborgd. De ontheffing wordt verleend tot 1 september 2023. Voor het buiten gebruik stellen van de peilbuizen vanaf 1 augustus 2023 zijn voorschriften opgenomen.

De aanvraag gaat uit van een eventuele verlenging van de termijn van gebruik van de peilbuizen met 3 jaar. Wij kunnen instemmen met verlenging van de ontheffing tot 1 september 2026 onder de voorwaarde dat uiterlijk 1 juli 2023 de noodzaak van verlenging van het gebruik van de peilbuizen in het waterwingebied, het zwaarwegend maatschappelijk belang daarvan en het ontbreken van alternatieven voldoende is onderbouwd. Dit is in een voorschrift vastgelegd.

3.5.3 Bestemmingsplan

Op grond van de Omgevingsverordening kan geen ontheffing worden verleend als het project in strijd is met een onherroepelijk bestemmingsplan. Het betreffende bestemmingsplan is 'Buitengebied – IJsselzone, Windesheim', is onherroepelijk vastgesteld op 18 juni 2013. Wij zien geen aanleiding om te veronderstellen dat het plaatsen van de peilbuizen op de geplande locaties in het waterwingebied op basis van het bestemmingsplan niet is toegestaan.

3.5.4 Risico's voor de kwaliteit van het grondwater

Een voorwaarde voor het verlenen van een ontheffing is dat de risico's op verontreiniging van het grondwater voor de waterwinning niet toenemen. Als risico's kunnen worden benoemd de aantasting van slecht doorlatende bodemlagen en het op of in de bodem brengen van schadelijke stoffen.

Aantasting slecht doorlatende bodemlagen

Het slaan van een peilbuis veroorzaakt op zich (meestal) geen verontreiniging, maar maakt het watervoerende pakket hiervoor wel toegankelijker. In de bodem aanwezige slecht doorlatende lagen kunnen worden verstoord. Verontreinigingen kunnen via het boorgat in het diepere grondwater komen.

In een tabel met gegevens over de peilbuizen en in het document 'peilbuizen_3' heeft het waterschap onder meer de diepte van de peilbuizen in het waterwingebied en het grondwaterbeschermingsgebied weergegeven. De maximale diepte van de peilbuizen is 10 meter minus maaiveld, NAP-5 meter. De meeste peilbuizen vallen qua meetbereik tussen NAP+0 meter en NAP+2 meter. De diameter van de peilbuizen is 4 centimeter.

Uit het document 'geologische opbouw' en het document 'geotechnisch lengteprofiel', blad 11-11 blijkt dat op de locatie Het Engelse Werk beschermende kleilagen in de bodem voorkomen, die worden doorboord bij het plaatsen van de peilbuizen.

Daarom worden maatregelen getroffen om verontreiniging van het grondwater te voorkomen. In de ontheffingsaanvraag en in het bijbehorende document met een onderbouwing waarom de peilbuizen in het waterwingebied geen nadelige effect hebben op de kwaliteit van het grondwater, zijn onder meer de volgende maatregelen genoemd. De peilbuizen zullen worden afgedicht met een afsluitbare straatpot of putdeksel. Als er spoeling nodig is voor de diepe peilbuizen vindt dit met drinkwater plaats en er wordt geen klei of bentoniet voor het aanmaken van boorspoeling gebruikt. Het plan is om de boorgaten na verwijdering van de peilbuizen volledig af te dichten met bentoniet of zwelklei en hiervoor geen vulzand te gebruiken.

Om risico's te voorkomen zijn voorschriften opgenomen gericht op herstel van slecht-doorlatende lagen, afsluiting van boorgaten en opvulling van boorgaten na buitengebruikstelling van de peilbuizen.

Schadelijke stoffen op of in de bodem

Bij het slaan van peilbuizen worden soms machines en werktuigen gebruikt. Daarbij kunnen schadelijke stoffen vrijkomen, bijvoorbeeld als gevolg van lekkage van brandstof en olie. Ook het gebruik van eventuele uitlogbare materialen kan risico's met zich meebrengen. Daarnaast bestaat er mogelijk een risico op verspreiding van aanwezige verontreinigingen.

Het waterschap heeft aangegeven dat de ondiepe peilbuizen tot 6 meter onder het maaiveld handmatig worden geboord. De diepere peilbuizen door middel van een mechanische boring waarbij machines worden gebruikt. De peilbuizen bestaan uit PVC. In de aanvraag zijn geen gegevens over de bodem- en grondwaterkwaliteit ter plaatse van de boringen opgenomen. We kunnen niet beoordelen of sprake kan zijn van het risico op verspreiding van aanwezige verontreinigingen.

Om risico's te voorkomen zijn voorschriften opgenomen gericht op het voorkomen van lekkage van brandstoffen en olie en het voorkomen van verspreiding van eventueel aanwezige bodem- of grondwaterverontreinigingen. Ook het gebruik van uitlogbare materialen is niet toegestaan. De voorschriften zijn gebaseerd op de zorgplichtbepaling in de Omgevingsverordening.

3.6 Voorschriften

Wij hebben de risico's van het plaatsen van de peilbuizen voor de bescherming van de drinkwaterwinning beoordeeld. Om mogelijke risico's te voorkomen hebben we aan de ontheffing voorschriften verbonden. De voorschriften zijn erop gericht om de beschermende bodemlagen te herstellen en om te voorkomen dat schadelijke stoffen het grondwater kunnen verontreinigen. De voorschriften gelden in het belang van de drinkwaterwinning. Wanneer bij de uitvoering wordt voldaan aan deze voorschriften kan met voldoende mate van zekerheid worden gesteld dat de risico's voor de drinkwaterwinning niet toenemen.

In de ontheffing is geregeld dat de aanvraag en de daarbij verstrekte gegevens deel uitmaken van de ontheffing. Dit betekent dat de houder van de ontheffing de werkzaamheden moet uitvoeren overeenkomstig de ontheffingsaanvraag en alle bijbehorende documenten, tenzij in de voorschriften anders is bepaald.

3.7 Advies Vitens N.V.

Vitens N.V. is akkoord met het plaatsen van de peilbuizen binnen het waterwingebied mits de werkzaamheden volgens de voorwaarden in de provinciale ontheffing worden uitgevoerd en daarmee risico's op verontreiniging van het grondwater worden afgedekt.

3.8 Conclusie

Wij zijn van mening dat wordt voldaan aan de voorwaarden die in de Omgevingsverordening zijn gesteld aan het verlenen van een ontheffing. Door het verbinden van voorschriften aan de ontheffing kan voldoende worden tegemoet gekomen aan de belangen van de bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning.

Aan het Waterschap Drents Overijsselse Delta wordt ontheffing verleend voor het plaatsen en gebruiken van 4 peilbuizen in het waterwingebied van de drinkwaterwinning Engelse Werk voor een periode van drie jaar tot 1 september 2023.

Verlenging van deze ontheffing tot 1 september 2026 kan worden toegestaan onder de voorwaarde dat uiterlijk 1 juli 2023 de noodzaak van verlenging van het gebruik van de peilbuizen in het waterwingebied, het zwaarwegend maatschappelijk belang daarvan en het ontbreken van alternatieven voldoende is onderbouwd.